

EGYPT: TICHOPOUŠTĚ

JE TAM TAKOVÉ TICHOP, ŽE USLYŠÍTE OTÁZKY MALÉHO PRINCE. JE TO MÍSTO TAK ROZLEHLÉ, TAJEMNÉ A NEPROBÁDANÉ, ŽE PŘIPOMÍNÁ OCEÁN, JEN ŠPLOUCHÁNÍ VLN TAM NEZNÍ UŽ PÁR MILIONŮ LET. A POPRVÉ V ŽIVOTĚ POCHOPITE, CO JE HVĚZDNÁ KLENBA. CHRÁM, NAD KTERÝM SE KLENE, SE JMENUJE POUŠTĚ. MÁ MNOHO BAREV. JE ČERNÁ I BÍLÁ.

TEXT: MARTINA KOCIÁNOVÁ, FOTO: AUTORKA A PROFIMEDIA

Jako posypaná mákem
- tak vypadá černá poušť.

V

ždycky jsem měla pocit, že jen šťavnatá zelená a zurčící potůčky jsou má krajina. Krajina, ve které se cítím bezpečně a na jejíž hojnost je spolehnouti.

Poušť ve mně vzbuzovala strach. Dokud jsem nezjistila, kolik života se v ní skrývá, dokud jsem nezjistila, že oči, které mě v noci pozorují, jsou více zvědavé než nebezpečné, dokud jsem nezjistila, že hvězdy mohou být nejen nad vámi, ale i kolem vás a vy jste jako syreček pod hvězdným poklopem. Strach z pouště se změnil v respekt a obdiv.

Tentokrát mě čekala poušť, která je podle zkušených cestovatelů při návštěvě Egypta mnohem větším zážitkem než památky zaplavené turisty. Tím místem je egyptská Západní poušť. Cesta do ní je oproti káhirskému ruchu až nudná. Rovná, kvalitní silnice, a když se podíváte napravo, vidíte žluto. Zato když se podíváte nalevo, vidíte pro změnu žluto. Některé vědecké teorie tvrdí, že máme-li kolem sebe málo vnějších impulzů, jako třeba v poušti či na moři, po určité době se náš mozek dostane do zvláštního stavu, kterého lidé dosahují jen při hluboké meditaci. Něco na tom bude, ale nevím, kde udělali vědci chybu, protože čtvrtou hodinu cesty nemedituji, ale spím.

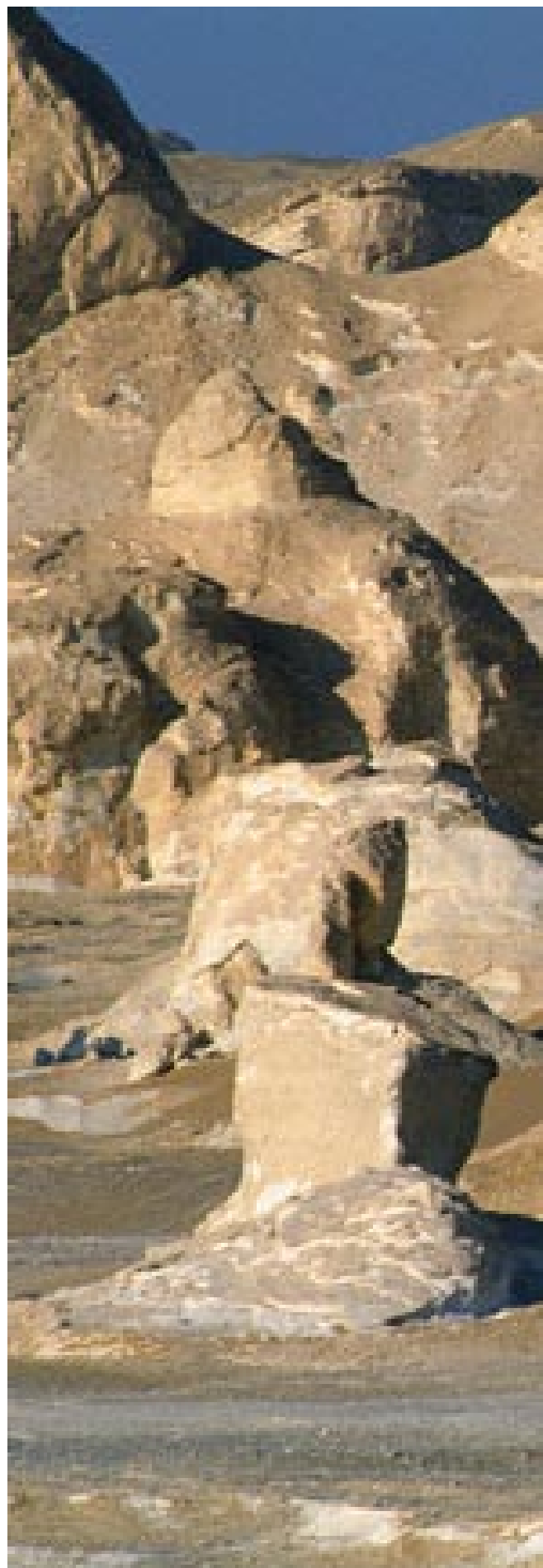
OÁZA DALEKO OD KÁHIRY

Když se probudím, jsme už v oáze Baharija. Doufám, že nečekáte studnu, palmu a velblouda plivajícího datle. Byli byste zklamaní. Právě jedeme po silnici protínající rušné městečko Bawitti. Ulice se hemží lidmi, kteří zapřahají oslíky do vozíků naložených až po okraj melouny, plynovými bombami či dětmi. Mezi nimi se proplétají auta a pobíhají toulaví psi, ale s ruchem Káhiry se to naštěstí srovnat nedá. Co srovnat lze, je skutečnost, že jakmile odbočíte z hlavní silnice, najdete neuvěřitelný nepořádek. Zároveň se odkudsi vynoří děti, pro které jsem atrakce a které se dělí na dvě skupiny. Jedna se chce dotknout mých vlasů a touží, abych je fotila, ta druhá se bojí aparátu jako čert kříže. Když jsem namířila objektiv na jednoho beduínského chlapce, na vysvětlenou mě přetáhl bičem. Inu, neměla jsem si začínat. A tak jdu ulicemi doprovázena hordou dětí, které se mě sice trochu bojí, ale zvědavost je silnější. Žádné z nich po mně nechce peníze, maximálně pastelky, a tak s uspokojením zjišťuji, že těch 370 kilometrů z Káhiry je naštěstí velká vzdálenost.

V oáze je několik hotelů, ve kterých může Evropan složit hlavu. Čeští egyptologové, které hodlám navštívit, mají v Bawit-

Bílá nádhera

Zatím projíždíte kolem bělostných kvádrů, to nejkrásnější – pláň plná nejfantastičtějších sněhobílých soch, které vás teprve čeká....

Off road, to je dnes
jediný dostupný způsob,
jak objevovat poušť.

ti už osvědčený hotel Bishmo. Lodž patří beduínům, kteří navíc často dělají v poušti průvodce nejen zahraničním turistům, ale i místním. V porovnání s našimi hotely je Bishmo trochu spartánské, ale poté, co jsem se prošla uličkami města, mám pocit, že jsem v paláci tisíce a jedné noci. Postel, lampička, síť v okně a sprcha, to vše je luxus, za který člověk cítí až výčitky svědomí. Večeře je nečekaně pestrá a kuře i polévku ze žlutého hrachu můžete sníst bez obav. Stejně jako snídaně, která je v ceně.

Brzy ráno se setkáváme u aut s našimi beduínskými průvodci. Je chladno, a tak se zahříváme tím, že nosíme do auta další a další zásoby vody. Průvodci umějí trochu anglicky, ale přesto se nám cestou hodí, že šéf egyptologů mluví velice slušně arabsky. Domlouváme si plán cesty, ale největší pozornost věnují všichni autům. Beduíni si ta svá nejrůznějším způsobem vylepšují, protože na nich závisí v poušti jejich život. Dost jim závidíme veškeré pneumatiky a cestou se ukáže, že je co závidět.

Děti pouště

Beduíni od svých dědečků znají i stezky kudy kdysi táhly karavany. Jen stopy velbloudů, vystřídal vzorek pneumatik.

VZHŮRU DO POUŠTĚ!

Naše cesta začíná černou pouští. Zatím jedeme po zpevněné silnici, ta jako přímka protíná krajinu, která jako by se stále opakovala. Žlutý písek, který kdosi hustě posypal černým mákem, a nad ním černé hory rozjasňuje zase jen nafoukaný žlutý písek. Když odbočíme z cesty a kola do půlky zmizí v jemném podloží, je mi jasné: tady si auto raději nepůjčím. Navíc nechápu, jak je možné najít v této krajině cestu. Asi tady musí člověk žít a po generace se učit číst poušť. Mně stačí, aby přišel vítr z pouště – chamsín – a celá krajina je pro mě jiná než byla před hodinou. Asi nejen pro mě a možná i proto si beduíni na vysoké skály stavěli tzv. alamy, velké kameny, které jim vyznačovaly cesty.

Pokud byste chtěli vidět, jak a v jakých podmínkách tady v černé poušti pracují naši egyptologové, můžete je navštívit. Jsou nedaleko, v lokalitě Bír Šovíš. Je to ale dost komplikované. Osobním autem se nikam nedostanete a k návštěvě musíte mít oficiální povolení, nejlépe od Egyptské památkové správy. Když probíhají práce, je lokalita uzavřená a 24 hodin hlídána. Být s nimi při práci a vidět, jak se vám pod nohou vykulí stěp starší než cokoliv, co jste doposud viděli, je opravdu silný

zážitek, ale není to turistická atrakce. Ostatně shánění egyptského povolení vaši lásku k historii dost prověří.

I tady můžete vidět pozůstatky důmyslných zavlažovacích systémů, tzv. manawarů, tedy podzemních tunelů, které stahovaly vodu k hospodářským usedlostem a pomáhaly udržovat dnešní poušť úrodnou a zelenou. Navzdory tomu, že vznikly v období starověkého Říma, sloužily donedávna. Cesta černou pouští je zvláště skličující. Čím víc se do krajiny opírá slunce, tím víc se černá kolem leskne a ve mně se rozprostírá zvláštní smutek. Dosud jsme v autě halasili, ale najednou je ticho. Zatím nejsme hluboko v poušti, a když vystoupíme z auta, ještě jsou sem tam vidět stopy pouštních lišek.

Chceme už co nejdřív vidět bílou poušť, ale jeden z našich průvodců najednou odbočí dál do pustiny a nedbá na naše mávání. Jede asi dvacet minut a my jsme nakonec rádi, že nás neposlechl. Před námi se tyčí ta nejpodivnější a nejúžasnější hora na světě. Zdá se, že její vrchol shořel. Je to masiv, který vypadá jako ohořelé dřevěné uhlí. Vstup do pekla by nemohl být působivější.

Teď ale chceme vidět, jak vypadá nebe.

POKLADY ZTRACENÉ V PUSTINĚ

Nevím, jak to průvodci dokázali, ale po půl hodině zase narazíme na silnici. Před vjezdem do bílé pouště je policejní kontrola. Policista se podívá do vozu a zeptá se, kolik nás je. Tím nás dokonale zmáte, jsme totiž čtyři a je to dost dobře vidět. Náš beduín mu vysvětlí, že jedeme do pouště, že tam budeme nocovat a že jsme tam s ním. Dokonalá příležitost definitivně si uvědomit, že ani satelitní navigace nemůže nahradit to, že jedete s někým místním. Po chvíli dohadování můžeme pokračovat.

Asi nejvíc se těším na tzv. Krystalovou horu, ale když u ní zastavíme, je zřejmé, že turista tady už byl, a to nejeden. Nádherné kulaté slunce z křemene, kterému krystaly vytvořily paprsky a o kterém jsem tolik slyšela, tady zřetelně bylo, dokud se někdo neodhodlal odvézt ho po kouscích domů. Celá hora dnes už vypadá jako vykradený stánek se suvenýry. Když nás průvodce vidí, jak jsem smutná, řekne, že mi ukáže tajemství a po půl hodině jsme u hory, která se třpytí v odpoledním slunci tak, že klopite oči. To je hora, kterou turisté ještě nenašli. Ostré hrany krystalů trčí vzhůru a u nohou se nám válejí hromady nádherných,

průsvitných kamenů. Mám v navigaci souřadnice této hory, ale nezlobte se, neprozradím je.

Napadne mě, že mě asi už nic krásnějšího nečeká, ale to je v poušti nemožné, vždycky vás něco čeká.

Jedeme asi hodinu a po černém máku na pís-ku už není ani památka, jen bílá poušť se mi stále nezdá dost bílá. Cesta je ale krásná a navíc je to opravdová jízda off-road, včetně toho, že motor supí na plný výkon a auto se zahrabává hlouběji a hlouběji. Už jsem kdysi několikrát musela vyprostit auto s pomocí navijáku, ale v poušti to má jeden háček. Není za co uchytit vyprošťovací lano. Beduíni na to však mají fintu. Stačí vyskočit na zadní část zahrabaného vozu a začít jím rytmicky houpat. Pod kola se tak dostane písek a z písečné pasti jste elegantně venku. Nutno přiznat,

že stále skáče jen po naší čtyřkolce a snažíme se ji „rozhoupat“, jejich gumy o několik palců širší než ty naše jedou pískem jako lyže.

Najednou se před námi otevře výhled do fantastické krajiny. Vypadá jako země, kam odjžděl Gandalf v Pánu prstenů „na věčnost“. Je to místo, které vám vezme dech. Místní ho pojmenovali El Akabat, my jsme mu začali říkat Údolí cukrových homolů. Dvacetimetrové a vyšší bělavé vápencové homole ční ze zlatavého písku a vše je v oparu tak jemném, že se zdá, jako bychom se na ten zázrak dívali skrze stejný filtr, přes který kameramani snímají holywoodské hvězdy, aby vypadaly krásné jako sen. Tady můžete sedět v písku hodiny a jen se snažíte zapamatovat si ten pozdrav z „onoho světa“.

TICHO NOČNÍ POUŠŤ

Přemlouvala jsem beduíny, abychom tam přespali, ale oni se dívali potouchle a kroutili hlavou. Náš zákazník, náš pán, jedeme tedy dál. Zase ale měli pravdu. Krajina bělá každým kilometrem víc a víc a na vysoké vápencové hoře si připadám, že jsem na světě sama.

zde mapa Ídžipta

i

KDY JET

Do pouště se rozhodně nevypravujte v letních měsících. Nechcete-li na vlastní kůži vyzkoušet šedesát stupňů přes den a o více než čtyřicet stupňů méně v noci, volte raději termín od října do května.

■ DOPRAVA

Cena letenky se pohybuje v rozmezí 8 000 až 12 000 Kč. Přímé lety do Káhiry zajišťují ČSA. Více na www.csa.cz

■ UBYTOVÁNÍ

V hotelu Bishmo v oáze Baharija můžete bydlet za cca 600 Kč na den s polopenzí.

■ JAK TO JE S VÍZY

Turistické vízum si můžete koupit v Káhiře na letišti. Před pasovou kontrolou vám „vlepi“ egyptský úředník do pasu známku za cca 15 dolarů. Lze zde vyměnit egyptské libry.

■ KAM VYRAZIT

Západní poušť, to není jen oáza Baharija a černá a bílá poušť. Tzv. „Ostrov blažených“ mezi Nilem a hranicí s Libyí čítá pět velkých oáz. Vidět můžete i tu nejvzdálenější nazývanou Siwam která leží až na samém okraji Velkého solného jezera. V oáze, ve městě Bawitti, se budete cítit bezpečně, i proto, že po vás tady nikdo nebude chtít bakšiš...

■ JAK CESTU ZORGANIZOVAT

Romantický výlet do pouště nedoporučujeme podnikat na vlastní pěst. Není problém dobrodružný výlet domluvit, například v hotelu, kde se ubytujete. Nabídnou vám odpovídající balíček, a to dokonce včetně transferu do Káhiry. Cena se pohybuje okolo 115 dolarů na osobu.

Platí pravidlo, že čím víc lidí je ve skupině, tím levněji.

Další informace na info@minamar.com
info@minamar.net

■ INFORMUJTE SE DOMA

V rámci fakultativních výletů je schopna výlet do pouště zorganizovat i z České republiky každá větší cestovní kancelář, která se specializuje na Egypt

Další informace např. na www.poznani.cz,
www.egypttourism.org
www.touregypt.net

■ NĚCO PRO NÁROČNĚ

Obzvlášť vytrénovaní jedinci se mohou zúčastnit světového vytrvalostního závodu Sahara race. Na startu sedmidenního běhu pouští se každý rok v říjnu objeví cca 700 závodníků z celého světa.

TIP!
TRAVEL
digestu

A také největší, protože jsem uprostřed cukrárny a kolem dokola jen bílé šlehačkové pralinky. Postupem cesty pralinky rostou a mění se v obří houby, létající talíře, kornouty se zmrzlinou, věže tajemných hradů. To vše vytvořil vítr z vápencových hor, které dřív spočívaly na dně moře. Vítejte v nejbělejším a nejbizarnějším obludáriu.

I když se na největší útvar ze všech vyšplháte, nepodaří se vám dohlédnout na konec tohoto zázraku. A tak už se o to nesnažím a jen sedím a čekám na soumrak.

Průvodci mezitím srazili naše auta do tvaru písmene L, na zem pohodili koberec a začali nám připravovat ložnici a večeri.

Tma přichází tak, že ji vidíte. Za vámi je jiný svět než před vámi. Zatímco sochu dámy ve škrabošce přede mnou ještě zdobí bleděmodrý večer, bělostná homole za mnou je už téměř ve tmě a vycházejí nad ní hvězdy. Naše tábořiště vypadá uprostřed skulptur jako jediné bezpečné místo. Průvodci se otočili směrem k Mekce, rozbalili modlicí koberečky a věnují se svému rituálu. Mezitím se jim spálilo kuře, a tak se večere podává dřív. Dávám si raději jen brambory a zeleni-

novou kaši, aby mi požitek z noci nekazila procházka kuřete v mých útrokách. Dřevo na oheň, do kterého se právě dívám, přivezli beduíni s sebou. Tady by nenašli ani třísku. A tak se můžeme dívat do plamenů, stejně jako kdysi dávno velbloudáři na obchodních stezkách, které mimochodem mapují naši egyptologové spolu s beduínem Sámím.

Hvězd na nebi je už víc, než jsem kdy viděla v planetáriu. A jak dohořívá přivezené dřevo, choulíme se hlouběji do spacáků, protože noci jsou v poušti syrové. Těsně předtím, než usnu, pochopím, co to je fobie z otevřeného prostoru.

Ráno mnou někdo zatřese a říká: „Vstávej, za chvíli ten spektakl vypukne!“

Celá poušť je růžová a nad obzorem to vypadá, že každou chvíli vybuchne sopka, která zatím sbírá síly k úderu. Poušť mezitím zezlátne a já nechci věřit, že někdy byla bílá. Sotva se žhoucí kotouč vyloupne, začne hřát. Rozespale mžouráme na ten každodenní zázrak, průvodci se modlí a my vlastně také. Neřešíme ke komu, tady na poušti je jisté, že se všechny prosby dostanou ke svému adresátovi tou nejkratší cestou.

■ NA CO SI DÁT POZOR:

Nedoporučujeme půjčovat si v Káhiře auto! Evropané jsou na silnicích v arabském světě totiž velmi handicapovaní:

- nepochopili, že dopravní značky jsou u cest jen proto, aby je barevně osvěžovaly.
- klakson má funkci vstříkování benzínu do motoru: prostě pak jedete rychleji.

A také se nejspíš stane:

- auto nabouráte už v Káhiře, protože našinec zkrátka nepochopí, jak se mohou do čtyř pruhů vedle sebe nacpat tři auta, tři autobusy a dva oslíci s bryčkou;
- sotva vyjedete z Káhiry, jsou návštěví v jediném jazyce: v arabštině;
- nafoukaný písek na silnici je mnohem horší než sněhové jazyky;
- když se něco stane, zjistíte, že jste si jen mysleli, že máte plně pojištění.

■ FOTOGRAFOVÁNÍ

S fotografováním v této části Egypta nebývá problém, ale je rozhodně lepší fotit jen ty lidi, kteří vám to dovolí. Buďte připraveni, že děti, které vyfotografujete, budou chtít snímek hned vidět. Ukažte jim ho na displeji, a budou spokojené.

■ ZVYKY

Nezapomeňte, že jste-li žena, musíte být zahalená (šortky a tílka se tady netrpí) - jinak vás budou místní ignorovat.

■ RESTAURACE

Platí totéž, co ve všech arabských a afrických zemích – „boil it, peel it or forget it“ (uvař to, oloupej to nebo na to zapomeň). Pijte pouze balenou vodu a nejzte nic, v čem by mohl být led (je z místní vody), nepijte ani ledovou kávu!

Pravidlo se týká i ovoce a zeleniny. Nezapomeňte, že v muslimské zemi nikde nekoupíte alkohol. Rozhodně se vám bude hodit, tak si ho přibalte s sebou!

■ LÉKY

Pokud vás postihnou zažívací potíže, kupte si místní léky! Na rozdíl od těch, které si vezete z domova, zaberou okamžitě.

■ UŽITEČNÉ KONTAKTY:

Velvyslanectví ČR v Egyptě
Embassy of the Czech Republic
4, Dokki Street, 12511 Giza,
Cairo, tel: 00202/37485531,
37485469, 37485833,
37486550

Velvyslanectví Egyptské
arabské republiky
Pelléova 14, Praha 6 – Bubeneč
tel: 224 311 506
embassyegypt@centrum.cz